

Hallgatók munkavédelmi oktatása

Oktatási tematika:

1. **Tetemek-készítmények biztonságos kezelésének és tárolásának szabályai**
2. **Formalin, mint veszélyes anyag**
3. **Bonctermi viselkedés szabályai**
4. **Biztonságos eszközkezelés (szike és csipesz, penge felrakás és levétel, helyes boncolási technika)**
5. **Teendők baleset esetén**

ad 1.,

Az Anatómia oktatása során a hallgatók önkéntes felajánlók testének boncolásával (anatómiai részletességű preparálás) jutnak az orvosi tevékenység végzéséhez elengedhetetlen ismeretekhez. A tetem emberi méltóságának tiszteletben tartása ezért minden hallgatótól megköveteltetik.

A felajánlók holttesteit az intézetbe szállítás előtt a halottvizsgálatot végző orvos és az intézet illetékes munkatársai alkalmasnak kell, hogy nyilvánítsák. Ezt követően formaldehiddel fixálásra kerül, amely anyag minden ismert kórokozót elpusztít és fertőtleníti, valamint tartósítja a tetemet.

A tetemek és preparátumok ezt követően is ellenőrzött keretek közt kerülnek felhasználásra. A formalin miatt semmilyen fertőzésveszély nincs.

A preparátumokat a bonctermekben elhelyezett tárolókban tartjuk formalin oldatban és a gyakorlatok előtt a boncsegédek készítik elő az oktatáshoz. A tetemek pedig a tetemkocsikban kerülnek elhelyezésre.

Figyelni kell a munka során a tetemek és készítmények kiszáradásának megelőzésére.

ad 2.,

A formaldehid egy veszélyes vegyszer, azonban az anatómián tömény állapotban hallgató nem érintkezik vele, csak híg oldat, vagy formalinos preparátum/tetem közvetítésével. Ugyanakkor a formalin az alábbi veszélyeket jelentheti:

R23 Belélegezve mérgező. R24 Bőrrel érintkezve mérgező. R25 Lenyelve mérgező.

R34 Égési sérülést okoz.

R40 A rákkeltő hatás korlátozott mértékben bizonyított.

R43 Bőrrel érintkezve túlérzékenységet okozhat (szenzibilizáló hatású lehet – allergiát okozhat).

Ezért a formalin használata során az alábbi előírásokat kell betartani:

(S1) Elzárva tartandó. (S2) Gyermek kezébe nem kerülhet.

S26 Ha szembe jut, bő vízzel azonnal ki kell mosni és orvoshoz kell fordulni.

S36 Megfelelő védőruházatot kell viselni. S37 Megfelelő védőkesztyűt kell viselni S39 Szem-/arcvédőt kell viselni.

S45 Baleset vagy rosszullet esetén azonnal orvost kell hívni. Ha lehetséges, a címkét meg kell mutatni.

S51 Csak jól szellőztetett helyen használható.

Megjegyezzük ugyanakkor, hogy ezek az előírta a tömény (37%-os) formalin oldatra érvényesek.

A védőkesztyű használata **KÖTELEZŐ!**

A védőkesztyűnek az alábbi szabványoknak kell megfelelnie az **EN 374**-es szabvány szerint:

mikroorganizmusokkal szembeni védelem jele

fröccsenő vegyszer elleni védelem

(ez azt jelenti hogy 30 percenként CSERÉLNI KELL!!!, mert addig áll csak ellen a formalinnak!!!)

Pl. sempercare nitrile skin² kesztyűk (a lila)

ad 3 és 4., (<http://an-server.pote.hu/INFO/Info.htm#3>)

A boncteremek használatának szabályai

A boncterembe a hallgatók a gyakorlat megkezdésének időpontja és az oktató megérkezése előtt lépnek be. A gyakorlatra előkészített boncterembe legkorábban a gyakorlatok kezdete előtt 10 perccel lehet belépni. A gyakorlat megkezdése előtti percek kiváló alkalmat nyújtanak az ott elhelyezett demonstrációs anyagok tanulmányozására.

TILOS a boncterembe utcai ruhában belépni, vagy ott utcai öltözékben tartózkodni. A boncteremben csak tisztán tartott, az utcai ruhát védő (kellően hosszú és az ingujjat teljes hosszában takaró), begombolt laboratóriumi köpenyben szabad belépni és ott tartózkodni. Azt Intézet nem adhat köpenyt, vagy bonceszközöket kölcsön sem.

TILOS az oktatási helyiségekben és az Intézet folyosóját a levetett utcai ruházatot vagy a boncteremi munkánál nélkülözhető személyi tárgyakat a gyakorlatok idején tárolni. Erre a célra a hallgatók az

alagsori szekrényeket kell, hogy használják. A folyosón hagyott személyes tárgyakért nem tudunk felelősséget vállalni.

Bonctermekekben hallgató kizárólag a foglalkozások idején, oktató jelenlétében tartózkodhat. E szabály alól kivételek:

a hivatalos vizsga előtti, meghirdetett "tetemnézések",

a (saját) gyakorlatot megelőző 10 perc, valamint

az intézetigazgató egyedi engedélyével felsőbbéves hallgatók (elsősorban az Anatómiai Intézet TDK-sai) preparátum készítési céllal.

A bonctermi munkához az alábbiakat kell beszerezni és a gyakorlatokon használni:

szike (lehetőleg cserélhető pengéjű),

(recés végű) anatómiás csipesz (a horgas, un. sebészi csipesz nem használható!),

ezek tárolására szolgáló kisméretű tok,

kisméretű jegyzetfüzet és íróeszköz,

csoportonként néhány anatómiai, vagy tájanatómiai atlasz,

saját gumikesztyű

A bonctermekbe kizárólag a gyakorlat céljainak megfelelő, fent felsorolt tárgyak vihetők be. Higiénés okok miatt (is) a boncterembe ruhanemű, táska, étel, ital, illetve bármely más, oda nem illő tárgy nem vihető be.

Az emberi méltóságnak adózunk azzal, hogy elhunyt embertársaink földi maradványai iránt minden körülmények között megköveteljük a tiszteletet, és az ennek megfelelő magatartást. A bonctermekben megengedhetetlen a hangoskodás, az ízetlen tréfálgatás és a felelőtlen magatartás minden megnyilvánulása.

A gyakorlatos termek rendjére és tisztaságára, a berendezési tárgyakra, eszközökre minden erővel vigyázni kell. A nedves és száraz készítmények külön kezelendők. Emberi szervek csak tálcán tarthatók, szerv-maradványok csak az erre a célra kihelyezett gyűjtőedényekbe helyezhetők. Amennyiben a boncasztal, vagy a boncterem padozata szennyeződik (megcsúszás miatt balesetveszély!), azonnal gondoskodjunk a szennyezettség megszüntetéséről.

A balesetveszély elkerülése érdekében a hegyes vagy vágó éllel rendelkező eszközöket használaton kívül tartsuk merev-falu tokban, használat közben pedig legyünk nagy körültekintéssel. Semmilyen körülmények között se tartsuk a szikét szabadon zsebben, mert ez ön- és közveszélyes!!!

Ne felejtsük az eszközöket a tetemben (kampók!).

A megsemmisítésre szánt cserélhető szike-pengéket csak az ezek gyűjtésére kihelyezett edénybe tegyük, veszélyes és ezért TILOS ezeket a szervmaradványok gyűjtésére szolgáló edényekbe tenni!

A boncolás végeztével a rendelkezésre álló lepedőket nedvesítsük be és takarjuk le a tetemetek. Ezzel a bonctermi környezetet védjük az irritáló vegyszerek kipárolgásától, a tetemet pedig a kiszáradástól.

A kihelyezett múzeumi készítmények, oktatási modellek, Rtg- és NMR-filmek a gyakorlatvezető engedélye nélkül nem vihetők át másik boncterembe. Minthogy ezek rendszerint nehezen pótolhatók, különös figyelemmel vigyázzunk épségükre.

TILOS a laboratóriumokból, bonctermekből a gyakorlatvezető engedélye nélkül készítményeket, oktatási anyagokat kivinni. A legszigorúbb fegyelmi szankciók kiszabását léptetjük életbe azok ellen, akik a figyelmeztetés ellenére vétnek e tiltás ellen, vagy akik a személyzetnél kezdeményezik emberi szervek, készítmények magáncélú kiszolgáltatását. A hallgatókat jelentési kötelezettség terheli (elmulasztása esetén büntárssá válnak), ha tudomásukra jut, hogy a gyakorlatos termekből bármit engedély nélkül kivittek.

TILOS az oktatási helyiségekben étkezni, italt fogyasztani, rágógumit rágni, dohányozni, illetve bármely, a cselekvőképességet korlátozó szer hatása alatt megjelenni.

TILOS a bonctermekben az intézetvezető engedélye nélkül bármilyen eszközzel képfelvételt készíteni, vagy azokba illetéktelen személyt bevinni.

ad 5.,

Baleset esetén haladéktalanul értesíteni kell a gyakorlatvezetőt és a kijelölt elsősegélynyújtó helyre (boncmesterek helyisége) kell irányítani a balesetet szenvedőt, ahol sebének ellátása megkezdődhet/megtörténhet.

A baleset súlyossága határozza meg a további teendőket. A (súlyos) balesetet jegyzőkönyvezni kell, amit az Intézetvezetőnek is alá kell írnia. Indokolt esetben értesíteni kell a mentőket (értelemszerűen) és az egyetemi munkavédelmi munkatársakat (PTE GF MIG Biztonságszervezési Osztály).